Historien om Likstammen och timmerjärnvägen

I början av 1900-talet köpte Backa-Hosjö AB (skogsindustribolag som bildades 1897 i Dalarna) sågverket Sparreholms ångsåg. En del av bolagets gårdar och skogar var belägna vid sjön Likstammens stränder. Mycket timmer fanns runt sjön och timret kördes till en början vintertid av traktens bönder på kälkar med häst från avverkningsplatsen runt sjön till Klippan vid Båven. Ett sådant lass innehöll 10 – 15 stockar och färden tog en hel dag. År 1914 -1915 anlade man en 5 km lång järnväg mellan Likstammen ich Båven. Järnvägen började vid Båvens strand nära gården Klippan, där kaj och lokstall anlades. Sedan gick sträckningen i 3,5km östlig riktning fram till landsväg 223 (Björnlunda-Nyköping) där de korsades. Därefter gick banan i nordostlig riktning fram till ett timmeruppfodringsverk nära Axala (Axalaviken). Ångloket som fraktade timret kallades ”Putte”. Timret flottades vidare över Båven till Sparreholm med bogserbåten Frej.

Transportuppgifterna gällde i första hand sågtimmer. Under åren 1915 – 1934 transporterades 730 000 stockar med som mest 90 000 under ett år. Man gjorde upp till 12 resor per dag. Trafiken på järnvägen hölls vanligtvis igång 4 månader per år. Under resterande del av året sysselsattes personalen med skogs- och flottningsarbete. Trafiken på banan upphörde under senare delen av 1940-talet.

Vid Axalaviken låg **spelet** och var den plats där man spelade upp timmer som flottats ditt från skogarna runt sjön. Timret kördes ned på isen i närheten av avverkningsområdet och flottades till spelet.

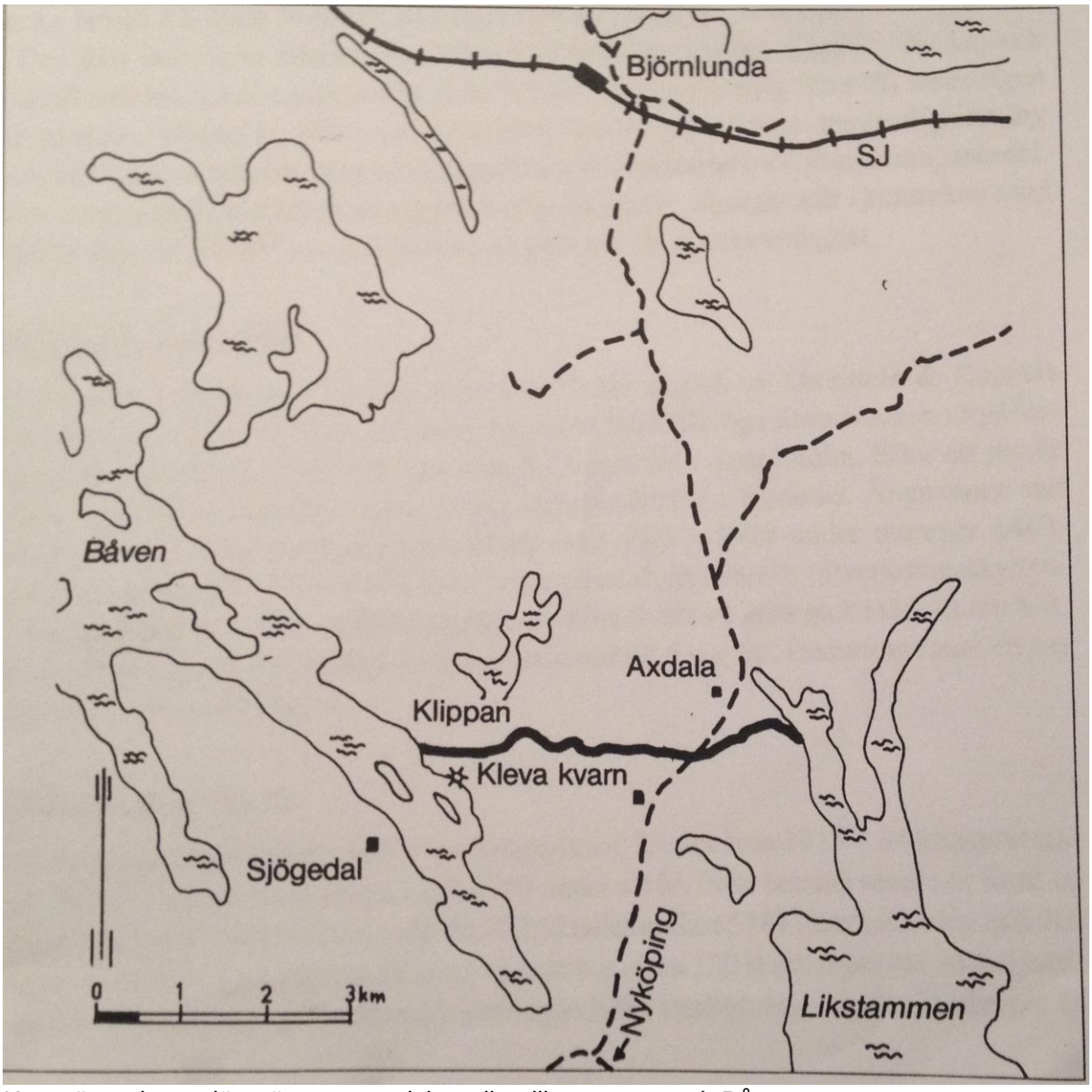
SE BILDER LÄNGRE NER

Lästips om du vill veta mer:

- Lennart Wellander, **Skogen tar tåget**, Svenska Järnvägsklubbens skriftserie nr 56. Sidorna 37, 38, 39, 40, 41.
- Axalacirkeln 2005-2010, **Axalakrönikan**. Sidorna 56, 57, 58 och 59.

Källa:

- Axalacirkeln 2005-2010, **Axalakrönikan**
- Lennart Wellander, **Skogen tar tåget**, Svenska Järnvägsklubbens skriftserie nr 56.
    - Industrilok i Södermanland, SJK Småbandeavd. 1982
    - Tidsskriften TÅG nr 1/1966
    - Södermanlands Nyheter årgångarna 1913-17.
    - Holmens Bruks arkiv, Åby
    - S-E Bäck, Haninge
    - Skogvaktare Gunnar Johansson, Gnesta.

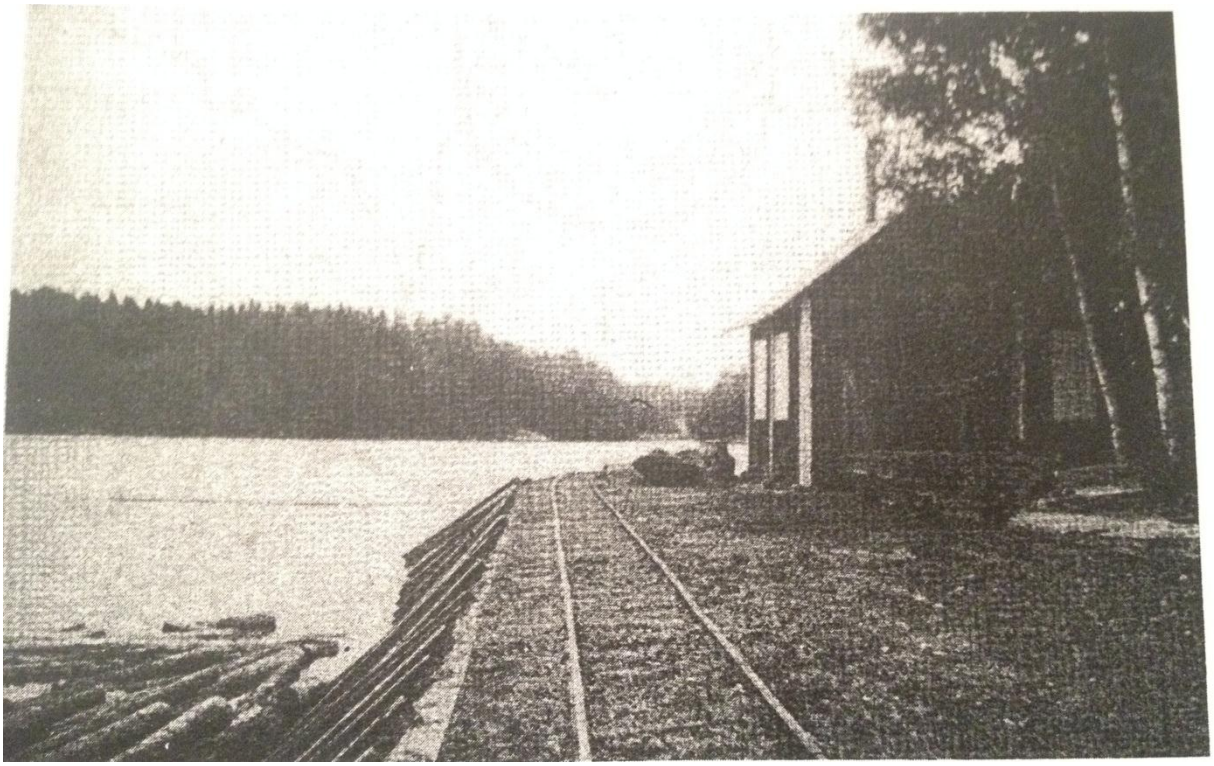
Karta över timmerjärnvägen som gick mellan likstammen och Båven

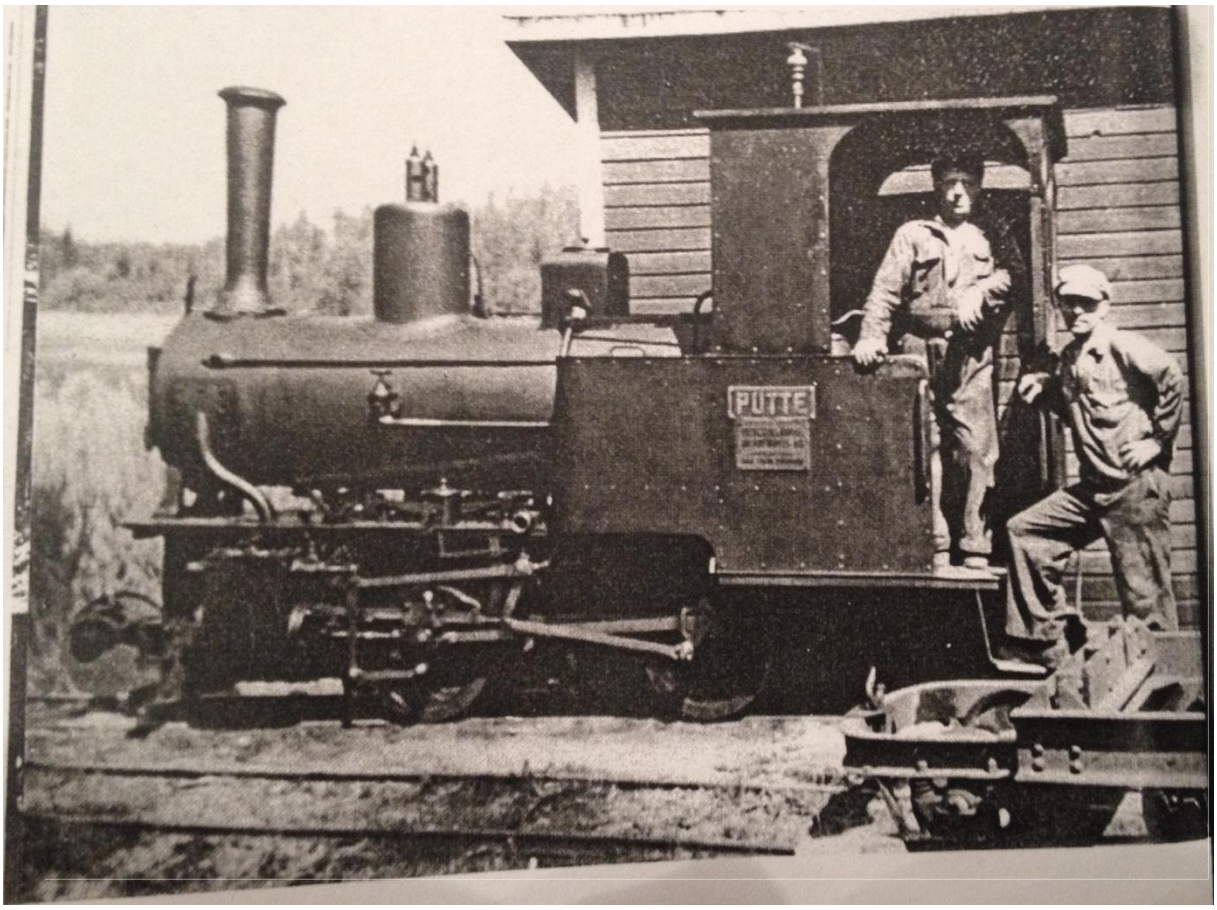
Järnvägsbygge 1913

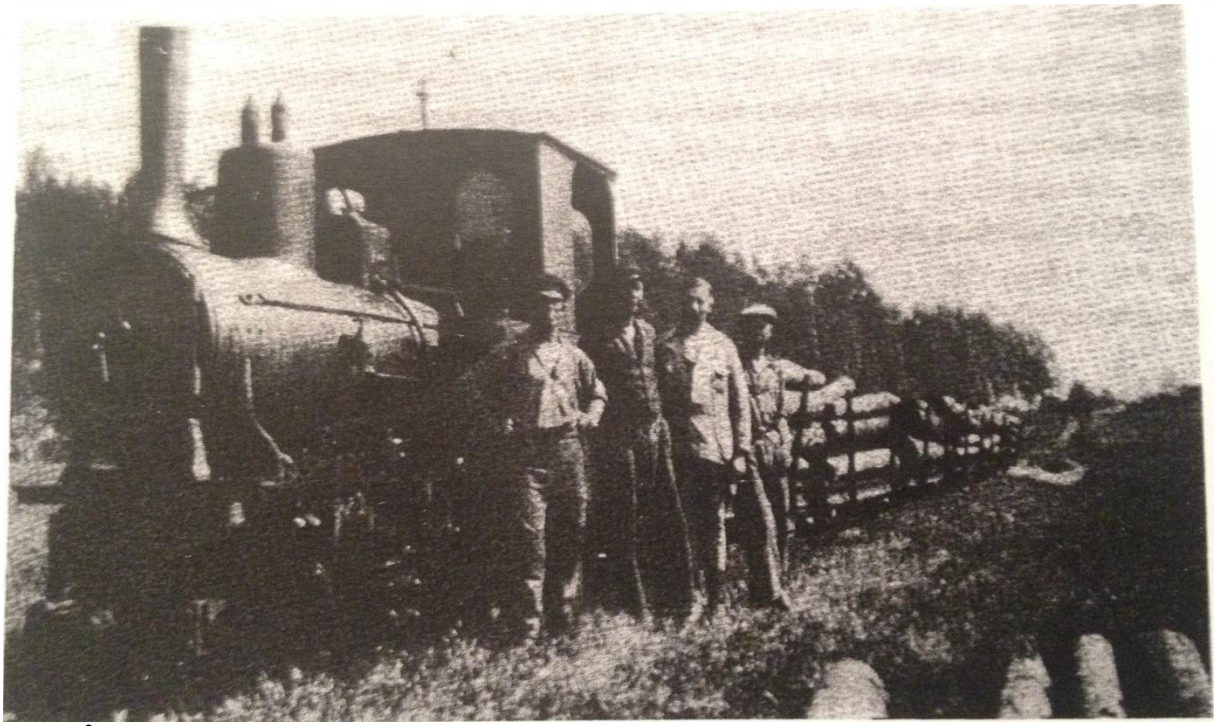
Timmertransport med Puttetåget 1930-tal

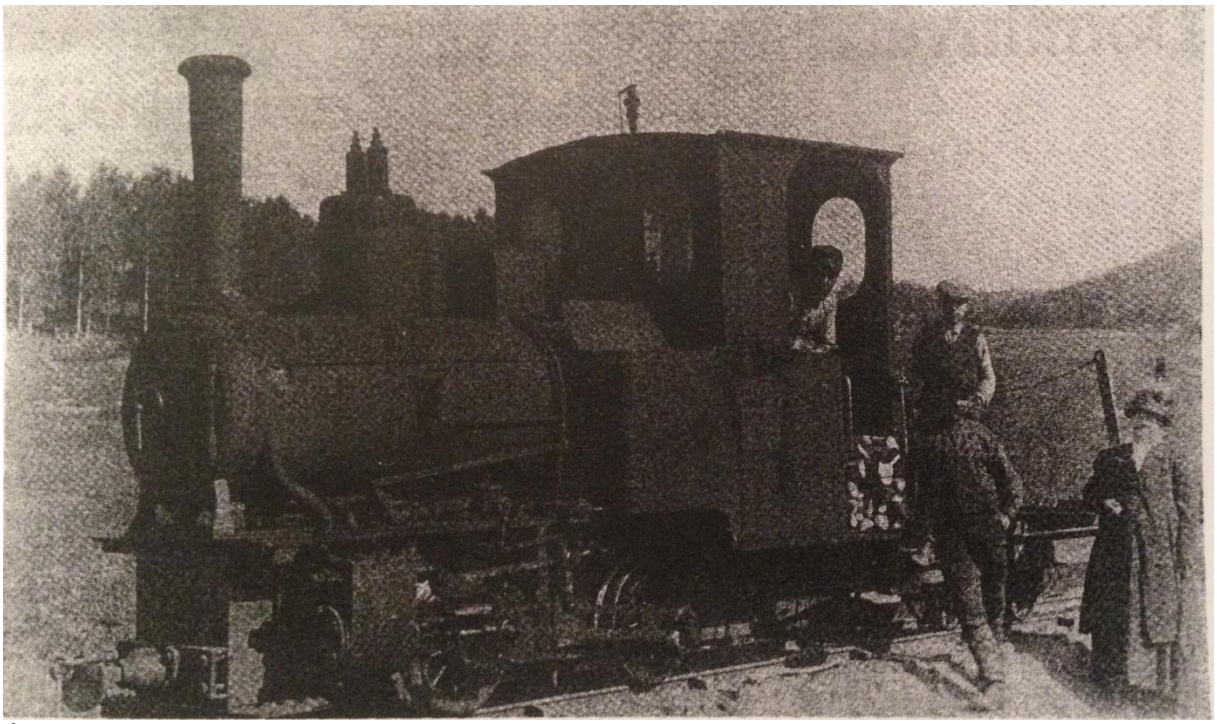

Klippan med sjöläggningskaj för timmer, en timmervagn samt lokstallet. Foto ca 1945 L RamstedtSJK Foto

Loket Putte vid spelet 1930-tal

Puttetåget. Mitt för hytten lokförare Karl Ek. tv om honom bromsare Ingvar Andersson och th skogvaktare trafikchef Gunnar Johansson samt Roger Larsson. Foto ca 1929, samling Gyllenberg

Ångloket Putte med personal. Samling SE Bäck